

**FIRST FINANCIAL BANK AD,
PODGORICA**

**Izveštaj o izvršenoj reviziji
finansijskih izvještaja za 2011. godinu**

Podgorica, maj 2012. godine

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2011. GODINU

SADRŽAJ	Strana
I IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 – 2
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	3 – 6
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	7 – 34
II ANALIZE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	35-42

KPMG d.o.o. Podgorica
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 1A
81000 Podgorica
Montenegro

Tel./Fax: +382 20 201 480

E-mail: info@kpmg.me

Internet: www.kpmg.me

Hipotekarna banka a.d. Podgorica

račun 520-1370100-53

Erste Bank a.d. Podgorica

račun 540-1000032318221-33

PIB 02626837 PDV 30/31-05509-0

Izveštaj nezavisnog revizora

SKUPŠTINI AKCIONARA

FIRST FINANCIAL BANK AD, PODGORICA

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja First Financial Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“) koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2011. godine, bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima Banke za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i drugih napomena.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa propisima Crne Gore i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevjere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtijevaju da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uvjerenja da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor procedura zavisi od naše procjene, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnih grešaka u finansijskim izvještajima nastalih bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu. U procjeni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primijenjenih internih kontrola. Revizija takođe obuhvata i ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvena politika i opravdanosti značajnih procjenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Na dan 31. decembra 2011. godine Banka je prikazala rezerve za kreditne gubitke u iznosu od EUR 1.244 hiljade i rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim kreditnim izloženostima u iznosu od EUR 9 hiljada. Rezerve za kreditne gubitke za pojedine kreditne izloženosti u uzorku koji smo testirali nisu formirane u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore. Na osnovu pribavljenih revizorskih dokaza, nismo bili u mogućnosti da kvantifikujemo korekcije, ukoliko postoje, iznosa rezervi za kreditne gubitke na dan 31. decembra 2011. godine.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, izuzev za moguće efekte korekcija koje ima pitanje navedeno u paragrafu *Osnova za mišljenje sa rezervom*, finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 31. decembar 2011. godine, poslovni rezultat i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa propisima Crne Gore.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalje rezerve na dato mišljenje skrećemo pažnju na činjenicu objelodanjenu u Napomeni 3 da je Banka u 2011. godini ostvarila neto gubitak u iznosu EUR 1.538 hiljada, a ukupni gubitak Banke na dan 31. decembra 2011. godine iznosi EUR 7.778 hiljada koji u značajnoj mjeri utiče na smanjenje kapitala Banke. Prethodno navedeno ukazuje na postojanje materijalno značajnih neizvjesnosti koje mogu da izazovu značajnu sumnju u sposobnost Banke da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Ostalo

Prikazani iznosi koji se odnose na uporednu godinu bazirani su na finansijskim izvještajima Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2010. godine, koji su bili predmet revizije drugog revizora u čijem se izvještaju datiranom 31. maja 2011. godine izražava mišljenje bez rezerve na ove finansijske izvještaje.

Podgorica, 28. maj 2012. godine

KPMG d.o.o. Podgorica

Branko Vojnović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2011. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2011.	2010.
Prihodi od kamata	3.3, 4.1	1.097	1.118
Rashodi od kamata	3.3, 4.3	(703)	(591)
Neto prihodi od kamata		394	527
Troškovi za gubitke po stavkama aktive	3.4, 5	(423)	(324)
Neto prihodi/rashodi		(29)	203
Prihodi od naknada	3.3, 4.2	278	240
Rashodi od naknada	3.3, 4.4	(99)	(83)
Neto prihodi od naknada		179	157
Neto prihodi/rashodi od kamata i naknada		150	360
Ostali prihodi/ rashodi	3.5	301	(141)
Opšti i ostali troškovi	3.6, 6	(1.989)	(2.024)
Neto prihodi/rashodi prije oporezivanja		(1.538)	(1.805)
Porezi i doprinosi iz dobitka	3.14	-	-
Neto gubitak		(1.538)	(1.805)

Podgorica, 28. maj 2012. godine

Potpisano u ime First Financial Bank AD, Podgorica

 Olga Bogdanović
 Glavni izvršni direktor

 Kolja Krcić
 Izvršni direktor

 Ioannis Kotsikopoulos
 Izvršni direktor

Napomene na stranama od 7 do 34 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2011. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2011.	2010.
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	7	6.656	8.105
Kreditni i poslovi lizinga	3.7, 8.1, 8.2, 8.3	12.054	10.697
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	3.8, 9	446	-
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	3.9, 10	388	383
Stečena aktiva	3.10	284	-
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	11	-	85
Ostala aktiva	3.9, 12	1.013	268
Minus: Rezerve za gubitke na ostalu aktivu	3.7, 8.3	(2)	(2)
UKUPNA AKTIVA		20.839	19.536
PASIVA			
Depoziti	3.12, 13	11.606	9.145
Obaveze po kreditima i pozajmicama	14	2.677	2.972
Ostale obaveze	15	1.111	413
Rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	16	9	32
Subordinisani dug i ostali hibridni instrumenti	17	1.000	1.000
Ukupne obaveze		16.403	13.562
Obične akcije		12.214	12.214
Neraspoređena dobit/gubitak		(7.778)	(6.240)
Ukupan kapital	3.13, 18	4.436	5.974
UKUPNA PASIVA		20.839	19.536

Podgorici, 28. maj 2012. godine

Potpisano u ime First Financial Bank AD, Podgorica

 Olga Bogdanović
 Glavni izvršni direktor

 Kolja Krcić
 Izvršni direktor

 Ioannis Kotsikopoulos
 Izvršni direktor

Napomene na stranama od 7 do 34 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U hiljadama EUR	Akcionarski kapital	Revalorizacijske rezerve	Gubitak	Ukupno
Stanje 1. januara 2010. godine	9.214	27	(4.435)	4.806
Emisija akcija	3.000	-	-	3.000
Efekat svodenja ulaganja u kapital drugih pravnih lica na fer vrijednost	-	(27)	-	(27)
Gubitak tekuće godine	-	-	(1.805)	(1.805)
Stanje 31.12.2010. godine	12.214	-	(6.240)	5.974
Stanje 1. januara 2011. godine	12.214	-	(6.240)	5.974
Gubitak tekuće godine	-	-	(1.538)	(1.538)
Stanje 31. decembra 2011. godine	12.214	-	(7.778)	4.436

Napomene na stranama od 7 do 34 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NOVČANIM TOKOVIMA

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Primljene kamate i naknade	1.363	1.381
Prilivi po osnovu ponovnog sticanja otpisanih kredita	279	-
Plaćene kamate i naknade	(206)	(597)
Plaćanja zaposlenima i dobavljačima	(2.410)	(1.738)
Ostali odlivi, neto	(88)	(11)
<i>Neto odliv gotovine prije promjena poslovne aktive u passive</i>	<i>(1.062)</i>	<i>(965)</i>
Promjena poslovne aktive i obaveza		
Plasmani komitentima	(1.803)	(4.976)
Povećanja depozita komitenata	2.433	(753)
	630	(5.729)
<i>Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<i>(432)</i>	<i>(6.694)</i>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Nabavka opreme i nematerijalnih ulaganja	(275)	(54)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>	<i>(275)</i>	<i>(54)</i>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Odlivi po osnovu kupovine hartija od vrijednosti	(446)	
Odlivi/prilivi po osnovu kredita i pozajmica	(295)	2.972
Uplata akcijskog kapitala	-	3.000
<i>Neto odliv/priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>	<i>(741)</i>	<i>5.972</i>
Efekat kursnih razlika	(1)	5
Neto smanjenje u gotovini i gotovinskim ekvivalentima	(1.449)	(771)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	8.105	8.876
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	6.656	8.105

Napomene na stranama od 7 do 34 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1 Osnovni podaci o Banci

- 1.1 First Financial Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je osnovana datum 2007. godine. Sjedište Banke je u Podgorici, Ulica 19. decembar – Gradski Stadion.

Banka je od Centralne banke Crne Gore dobila odobrenje za rad (Rješenje broj 0101-2933/3-2 od 12.07.2007. godine).

Banka je registrovana kao akcionarsko društvo 18.10.2007 godine. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0008441/007.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 472 (Rješenje broj 02/3-33/2-07 od 31.10.2007. godine).

- 1.2 U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom Banka obavlja bankarske poslove, odnosno poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun.

Pored navedenih poslova, Banka može obavljati i sljedeće poslove:

1. izdavanje garancije i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
2. kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeting i dr.);
3. izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata;
4. platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
5. finansijski lizing;
6. poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti;
7. trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
 - stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove
 - finansijskim derivatima;
8. depo poslove;
9. izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
10. iznajmljivanje sefova;
11. poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke, poslove neposredno povezane sa poslovima Banke u skladu sa Statutom.

Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

- 1.3 Organi Banke su: Skupština akcionara i Odbor direktora. Skupština akcionara je organ preko kojeg vlasnici štite svoje interese i na propisan način utiču na poslovanje Banke. Odbor direktora je organ upravljanja Bankom čije odluke izvršavaju izvršni direktori. Odbor direktora se sastoji od 5 članova, kojim upravlja predsjednik.
- 1.4 Odbor za reviziju čine 3 člana uključujući i predsjednika, koji ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i imaju iskustva na poslovima iz oblasti finansija. Predsjednika i članove Odbora za reviziju bira Odbor direktora na period od 4 godine.
- 1.5 Banka ima glavnog izvršnog direktora i dva izvršna direktora koji moraju ispunjavati uslove propisane zakonom. Glavni izvršni direktor i izvršni direktori se imenuju na period od 4 godine. Odlukom o imenovanju izvršnog direktora i svakog izvršnog direktora pojedinačno se utvrđuje nadležnost za rukovođenje ključnim područjima poslovanja Banke.

2 Osnove za prezentiranje finansijskih izvještaja

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji prikazani na stranama 3 do 6 sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG", br. 69/05, 80/08, 32/11) i ostalim podzakonskim aktima.

Finansijski izvještaji su prikazani u format propisanom Odlukom o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore u skladu sa Zakonom o bankama ("Sl. list Crne Gore", br. 17/08 od 11.03.2008, 44/10 od 30.07.2010, 40/11 od 08.08.2011) koja u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđaju MRS 1- „Prikazivanje finansijskih izvještaja”.

Računovodstvene politike koje su primjenjivane u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja se najvećim dijelom razlikuje od zahtjeva MSFI primjenljivih na dan 31. decembra 2011. godine u dijelu obračuna obezvrjeđenja finansijskih instrumenata i dijelu objelodanjivanja finansijskih instrumenata u skladu sa zahtjevima MSFI 7- „Finansijski instrumenti: objelodanjivanja”. Banka obračunava iznos obezvrjeđenja finansijskih instrumenata u skladu sa relevantnim propisima Centralne banke Crne Gore. Navedena računovodstvena politika može usloviti značajne razlike u odnosu na vrijednovanje obezvrjeđenja i rezervisanja za procjenu nenaplativosti finansijskih instrumenata na osnovu diskontovanja očekivanih budućih gotovinskih tokova primjenom originalne efektivne kamatne stope u trenutku odobravanja, u skladu sa zahtjevima MRS 39 - Finansijski instrumenti: „Priznavanje i mjerenje”.

Zbog potencijalno značajnih efekata koji gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Banke, priloženi finansijski izvještaji ne mogu se tretirati kao finansijski izvještaji sastavljeni u saglasnosti sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike iskazane u Napomeni 3 koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2 Pravila procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

2.3 Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski izvještaji Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koji je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski izvještaji u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u EUR zaokruženi u hiljadama.

2.4 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama, rezervisanja za depozite kod drugih banaka, rezervisanja za trajne uloge i vanbilansne stavke.

3 Pregled značajnih računovodstvenih politika

Računovodstvene politike date u nastavku Banka konzistentno primjenjuje u svim periodima prezentiranim u ovim finansijskim izvještajima.

3.1 Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti. Banka je u 2011. godini ostvarila neto gubitak u iznosu EUR 1.538 hiljada, a ukupni gubitak Banke na dan 31. decembra 2011. godine iznosi EUR 7.778 hiljada koji u značajnoj mjeri utiče na smanjenje kapitala Banke. Sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembra 2011. godine iznose EUR 5.298 hiljada i iznad su regulativom propisanog minimuma koji iznosi EUR 5 miliona. Odbor direktora Banke je dana 30. decembra 2011. godine usvojio Godišnji plan poslovanja i plan kapitala Banke za 2012. godinu po kojem je planirano da sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembra 2012. godine budu iznad regulativom propisanog minimuma i iznose EUR 5.281 hiljadu, dok je projektovani gubitak za 2012. godinu svega EUR 71 hiljadu.

3.2 Preračunavanje stranih valuta

(a) *Transakcije i stanja*

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

(b) *Funkcionalna i valuta izvještavanja*

Stavke uključene u finansijske izvještaje Banke se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta). Ovi finansijski izvještaji su prikazani u eurima ("EUR") koji predstavljaju funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja finansijskih izvještaja Banke (izvještajna valuta).

3.3 Prihodi i rashodi od kamata i naknada

Kamata se obračunava i naplaćuje u skladu sa poslovnim politikom Banke. Prilikom formiranja kamatnih stopa Banka polazi od tržišnih uslova, odgovarajućih principa i kodeksa poslovnih pravila. Kamatne stope se formiraju na godišnjem nivou. Prihodi od kamate predstavljaju obračunatu dospjelu kamatu. Banka je dužna da obustavi dalji obračun kamata na nekvalitetnu aktivu, a kao prihod od kamata na nekvalitetnu aktivu priznaje se samo naplaćena kamata. Kada banka obustavi obračun kamata na nekvalitetnu aktivu, dužna je da dalji obračun kamata po istom osnovu vodi u svojim vanbilansnim evidencijama.

Za usluge koje vrši u okviru svoje djelatnosti Banka obračunava i naplaćuje naknadu prema utvrđenoj tarifi. Prihodi od naknada se odnose na prihode po osnovu naknada po kreditima, po vanbilansnim poslovima, za izvršene usluge kao i ostale naknade. Obračunata naknada dospijeva za plaćanje shodno ugovorima.

Rashodi od kamata su obaveza Banke da za uzeta sredstva plati kamatu na osnovu obračuna koji dostavlja povjerilac ili na osnovu obračunate kamate i naknade od strane Banke.

Rashodi po osnovu naknada se odnose na naknade koje Banka plaća po osnovu uzetih kredita, vanbilansnim poslovima, za izvršene usluge i ostale naknade.

3.4 Troškovi za gubitke

Troškovi za gubitke obuhvataju troškove po kreditnim gubicima i ostalim gubicima koje Banka formira za stavke aktive koje identifikuje, odnosno klasifikuje u kategorije A, B1, B2, C1, C2, C3, C4, D i E prema kriterijumima iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Na aktivu koja se klasifikuje prema stepenu rizika primjenjuju se sledeći procenti:

Kategorija	%
A	0
B1	3
B2	3
C1	15
C2	30
C3	50
C4	50
D	75
E	100

3.5 Ostali prihodi

Ostale operativne prihode čine prihodi iz osnova stečene aktive, kao i naplaćenih ranije otpisanih kredita.

3.6 Opšti troškovi

Opšte troškove čine troškovi plata i doprinosa, troškova poslovnog prostora, fiksne aktive i režije i ostali rashodi. Doprinosi za zdravstveno, penziono osiguranje i doprinos za nezaposlene u Banci se smatraju opštim i administrativnim troškovima i priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu.

3.7 Krediti i kamata

Banka je dužna da obim, visinu i strukturu svojih plasmana održava u odnosima koje propisuje Centralna banka Crne Gore (shodno Zakonu o bankama, ("Sl. list Crne Gore", br. 17/08 od 11.03.2008, 44/10 od 30.07.2010, 40/11 od 08.08.2011) i Odluci o minimalnim standardima upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list CG", br. 41/09).

U skladu sa poslovnom politikom za 2011. godinu, Banka je odobravalala kratkoročne i dugoročne kredite.

Kreditni odbor je organ Banke ovlašten i nadležan da postupi po zahtjevima klijenata koji se odnose na pružanje usluga, koje po svojoj vrijednosti ne prelaze EUR 50 hiljada. Za iznose koje prelaze ovaj limit nadležan je Odbor direktora Banke, koji Odluku o odobrenju ili odbijanju zahtjeva donosi na bazi predloga Kreditnog odbora.

Instrumenti obezbjeđenja naplate potraživanja utvrđuju se posebnom odredbom ugovora između Banke i dužnika. Kao instrument obezbjeđenja naplate potraživanja Banka prihvata ugovore o fiducijarnom prenosu prava svojine, ovlaštenja za naplatu duga sa računa klijenta – žiranta kod njegovog nosioca platnog prometa, mjenice, robu, hipoteku na nekretninama i pokretnim stvarima, garancije drugih banaka i ostale.

Minimalni iznos rezervi za kreditne gubitke obračunava se korišćenjem knjigovodstvene vrijednosti potraživanja koja se množi procentom rezerve određene klasifikacione kategorije, s tim što Banka može prethodno oduzeti vrijednost sredstava obezbjeđenja – novčani kolaterali.

3.8 Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea

Hartije od vrijednosti koji se drže do dospijea predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospijea. Hartije od vrijednosti koji se drže do dospijea predstavljaju ulaganja u državne zapise Vlade Crne Gore. Sve hartije od vrijednosti se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na datum bilansa stanja hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti.

3.9 Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva predstavljaju opremu i ostala sredstva koja su u funkciji poslovanja Banke.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva se vode po nabavnoj vrijednosti koja se sastoji od nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke, a umanjene za trgovinske popuste i rabate.

Amortizacija ovih sredstava obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom stopa izračunatih na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Primijenjene godišnje stope amortizacije su:

	%
Građevinski objekti	5
Računari i računaska oprema	30
Namještaj i oprema	15
Motorna vozila	15

3.10 Stečena aktiva

Stečenu aktivu čine nekretnine i ostala sredstva stečena od dužnika zbog neplaćenog duga. Stečene nekretnine su vrednovane u visini nenaplaćenih potraživanja.

3.11 Nematerijalna aktiva

Nematerijalnu aktivu čini kompjuterski softver koji se vrednuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije i za eventualnu ispravku vrijednosti po osnovu obezvređenja. Nematerijalna imovina se otpisuje po stopi od 30% godišnje.

3.12 Depoziti

Depoziti se prikazuju u visini deponovanih iznosa koji mogu biti uvećani za obračunatu kamatu, što zavisi od obligacionog odnosa između deponenta i Banke.

Depoziti u devizama se prikazuju u EUR, prema srednjem kursu valuta važećem na dan 31. decembra 2011. godine.

3.13 Kapital Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcijski kapital i neraspoređena dobit ili gubitak.

Na dan 31. decembra 2011. godine kapital Banke je klasifikovan kao:

- Osnovni kapital
- Dopunski kapital I.

U okviru osnovnog kapitala Banke iskazani su uplaćeni akcijski kapital umanjen za preneseni i tekući gubitak kao i iznos nematerijalne imovine.

Dopunski kapital I čini 100% subordinisanog duga.

Minimalni iznos sopstvenih sredstava Banke mora biti jednak ili veći od iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala utvrđenog Zakonom i ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

3.14 Oporezivanje

Oporezivanje je sprovedeno u skladu sa zakonima Crne Gore. Banka plaća porez na dobit, porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade i ostale poreze.

Porez na dobit se plaća u vidu mjesečnih akontacija čiju visinu određuje na osnovu prijave poreza na dobit za prethodnu godinu. Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit poreskog obveznika. Oporeziva dobit se utvrđuje usklađivanjem dobiti u bilansu uspjeha.

Stopa poreza je proporcionalna i iznosi 9% poreske osnovice.

Zakon o porezu na dobit utvrđuje da gubitak po osnovu poreskog bilansa u tekućoj godini ne može da se prenese unazad. Međutim, gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda (izuzev ako gubitak proističe iz kapitalnih gubitaka ili dobitaka), ali u periodu ne dužem od 5 godina.

Odloženi porez nastaje priznavanjem odloženih poreskih obaveza i odložene poreske imovine na sve privremene razlike između oporezive dobiti i finansijskih izvještaja.

3.15 Pravična (fer) vrijednost

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, ako i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, a kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se obezvrjeđenje na osnovu odluke rukovodstva Banke.

BILANS USPJEHA

4 Prihodi i rashodi od kamata i naknada

4.1 Prihodi od kamata se odnose na prihode po osnovu:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Depozita	8	83
Kredita	1.078	1.011
Hartija od vrijednosti	11	24
Ukupno	1.097	1.118

4.2 Prihodi od naknada se odnose na prihode po osnovu:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Naknada po kreditima	91	42
Naknada po vanbilansnim obavezama	17	19
Naknada za izvršene usluge	164	162
Ostale naknade	6	17
Ukupno	278	240

4.3 Rashodi od kamata se odnose na rashode po osnovu:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Depozita	539	456
Kredita i ostalih pozajmica	94	69
Subordinisani dugovi	70	66
Ukupno	703	591

4.4 Rashodi od naknada se odnose na rashode po osnovu:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Naknade za izvršene usluge	40	60
Ostale naknade	59	23
Ukupno	99	83

5 Troškovi za gubitke po stavkama aktive

Troškovi za gubitke po stavkama aktive čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Neto rezervisanja po osnovu :		
Kredita	446	371
Kamata	(1)	1
Vanbilansnih stavki	(22)	(48)
Ukupno	423	324

6 Opšti i ostali troškovi

Opšte i ostale troškove čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Troškovi plata i doprinosa	952	924
Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	625	646
Troškovi telekomunikacija i internet veze	148	131
Reklamiranje i markering	49	46
Profesionalne provizije i troškovi	131	148
Ostali troškovi	84	129
Ukupno	1.989	2.024

BILANS STANJA

7 Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija

7.1 Novčana sredstva i račune depozita čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Žiro račun	5.391	7.389
Gotov novac	395	481
Depoziti kod Centralne banke Crne Gore	870	205
Depoziti kod banaka u Crnoj Gori	-	30
Ukupno	6.656	8.105

- 7.2 Računi depozita kod depozitnih institucija u Crnoj Gori u iznosu od EUR 870 hiljade (2010: EUR 205 hiljada) se odnose na obavezu rezervu koja se izdvaja po stopi od 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po videnju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%. Banka može do 25% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 25% sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća Banci mjesečno naknadu obračunatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec.

8 Krediti i poslovi lizinga

8.1 Analiza po vrsti korisnika i ročnosti kredita:

U hiljadama EUR	Kratkoročna i dospjela potraživanja		2011.	2010.
	Dugoročni	Ukupno	Ukupno	
Privredna društva u privatnom vlasništvu	1.631	7.551	9.182	8.976
Preduzetnici	1	99	100	15
Neprofitne organizacije	-	-	-	-
Fizička lica	31	3.985	4.016	2.800
Stanje 31.12.2011. godine	1.663	11.635	13.298	11.791
Minus: Rezerve za kreditne gubitke	(162)	(1.082)	(1.244)	(1.094)
Stanje 31. decembra (neto)	1.501	10.553	12.054	10.697

8.2 Promjene na kreditima u toku godine su sledeće:

U hiljadama EUR	2011.
Stanje 01.01.2011. godine	11.791
Povećanja:	
Novi plasmani u toku godine	5.862
Smanjenja:	
Naplaćeno tokom godine	(4.065)
Prenos na vanbilansne evidencije	(290)
Stanje 31. decembra 2011. godine	13.298

8.3 Promjene na rezervama za kreditne i potencijalne gubitke na ostalu aktivu u toku 2011. su sledeće:

U hiljadama EUR	Stanje 1.1.2011.	Povećanje rezervisanja	Smanjenje rezervisanja	Prenos u vanbilans	Stanje 31.12.2011.
Kreditni	1.094	1.478	(1.032)	(296)	1.244
Kamate	2	25	(25)	-	2
Ukupno	1.096	1.503	(1.057)	(296)	1.246

9 Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja iznose EUR 446 hiljada (2010: nula) i odnose se na ulaganja u državne zapise Vlade Crne Gore u iznosu EUR 362 hiljade sa rokom dospelja do 25.04.2012. godine i stopom prinosa od 2,45% i na državne zapise Vlade Crne Gore u iznosu EUR 84 hiljade sa stopom prinosa od 3,5% na godišnjem nivou sa rokom dospelja do 28.02.2012.godine. Iznos EUR 290 hiljada je izdvojen za sredstava obavezne rezerve.

10 Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva

10.1 Poslovni prostor i ostalu fiksnu aktivu Banke na dan 31. decembra 2011. godine čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Gradevinski objekti	55	55
Kompjuteri	371	315
Ostala oprema	435	405
Investicije u toku	46	7
Ispravka vrijednosti	(519)	(399)
Ukupno	388	383

10.2 Promjene na ovim sredstvima u toku 2011. godine su sledeće:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Kompjuteri	Ostala oprema	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje 1.1.2011.	55	315	405	7	782
Povećanja	-	56	32	51	139
Rashodovanje	-	-	(2)	(12)	(14)
Stanje 31.12.2011.	55	371	435	46	907
Ispravka vrijednosti					
Stanje 1.1.2011.	8	264	127	-	399
Obračunata amortizacija	2	50	68	-	120
Stanje 31.12.2011.	10	314	195	-	519
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2011. godine					
	45	57	240	46	388
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2010. godine					
	47	51	278	7	383

11 Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica na dan 31. decembra 2011 je bilo EUR nula hiljada (2010: EUR 85 hiljada). Ulaganje se odnosilo na 100% učešće u kapitalu First Financial Securities Broker-Diler AD, Podgorica koje je u toku 2011. godine izvršilo dobrovoljnu likvidaciju.

12 Ostala aktiva

12.1 Ostalu aktivu čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Nematerijalna aktiva	138	144
Obračunata potraživanja po osnovu kamate	83	58
Settlement računi za kartice	94	-
Evidentna kamata	16	40
Naknade za porodijska odsustva	14	12
Potraživanja po osnovu naknade	4	7
Razgraničeni troškovi zakupa	661	-
Ostala aktiva	3	7
Ukupno	1.013	268

12.2 Nematerijalnu aktivu Banke na dan 31. decembra 2011. godine čini:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Kompjuterski softver	548	412
Ispravka vrijednosti	(410)	(268)
Ukupno	138	144

12.3 Promjene na nematerijalnoj imovini tokom 2011. godine su sledeće:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Nabavna vrijednost		
Stanje 1. januara	412	376
Povećanja	136	36
Stanje 31. decembra	548	412
Ispravka vrijednosti		
Stanje 1. januara	268	145
Obračunata amortizacija	142	123
Stanje 31. decembra	410	268
Sadašnja vrijednost 31. decembra	138	144

13 Depoziti

13.1 Depozite Banke čine:

U hiljadama EUR	2011.		2010.	
	Kamatonosni	Nekamatonosni	Ukupno	Ukupno
Depoziti po viđenju	1.154	544	1.698	8.689
Oročeni depoziti	9.908	-	9.908	456
Stanje 31. decembra	11.062	544	11.606	9.145

13.2 Depozite Banke čine depoziti koje su uložili:

U hiljadama EUR	Depoziti po videnju	Oročeni depoziti	2011.	2010.
			Ukupno	Ukupno
Opštine (javne organizacije)	1	-	1	3
Privredna društva u privatnom vlasništvu	1.107	9.450	10.557	8.029
Preduzetnici	5	-	5	22
Finansijske institucije	34	-	34	271
Neprofitne organizacije	2	-	2	-
Fizička lica	543	458	1.001	820
Ostalo	6	-	6	-
Stanje 31. decembra	1.698	9.908	11.606	9.145

14 Obaveze po kreditima i pozajmicama

Obaveze po kreditima i pozajmicama na dan 31. decembra 2011. godine iznose EUR 2.677 hiljada (2010: EUR 2.972 hiljada) i odnose se na obaveze prema Evropskoj investicionoj banci (EIB) po osnovu dugoročnih kredita koje je EIB odobrio za podsticanje razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori. Sredstvo obezbjeđenja predstavlja garancija Vlade Crne Gore.

Povjerilac	Iznos u hiljadama EUR	Datum odobrenja	Period/ Godina	Godišnja kamatna stopa
Evropska investiciona banka	1.585	12.02.2010.	11	3.55%
Evropska investiciona banka	185	01.04.2010.	11	3.56%
Evropska investiciona banka	907	21.12.2010.	7	2.69%
Ukupno	2.677			

15 Ostale obaveze

Ostale obaveze čine sledeće pozicije:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Fakturisana kamata na ostale obaveze	247	184
Privremeni račun	130	3
Dobavljači za osnovna sredstva i materijalne troškove	51	62
Naplaćena naknada po kreditima i garancijama	133	-
Evidentna kamata	528	23
Ostalo	22	141
Ukupno	1.111	413

16 Rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima

Rezerve za kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Garancije	5	25
Odobreni, a neiskorišćeni krediti	4	7
Ukupno	9	32

17 Subordinisani dug i ostali hibridni instrumenti

Na dan 31.12.2011. godine subordinisani dug iznosi EUR 1.000 hiljada (2010: EUR 1.000 hiljada). Iznos od EUR 1.000 hiljada se odnose na zajam koji je Banka 2008. godine primila u vidu subordinisanog duga, a Aneksom II od 15. septembra 2011. godine rok vraćanja zajma se produžava do 2018. godina uz kamatnu stopu od 6% godišnje.

18 Kapital

Kapital Banke čini:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Akcionarski kapital	12.214	12.214
Gubitak iz ranijih godina	(6.240)	(4.435)
Gubitak tekuće godine	(1.538)	(1.805)
Ukupno	4.436	5.974

Prema izvodu iz CDA na dan 31. decembra 2011. godine, učešće akcionara u akcijskom kapitalu Banke je sledeće:

AKCIONARI	Iznos akcijskog kapitala	Broj akcija	% učešća u akcionarskom kapitalu
RESTIS VIKTOR	11.400	11.400	93,34%
PAIRAKTARIDIS EMMANOUIL	455	455	3,73%
STATHIS PETROS	278	279	2,28%
KOTSIKOPOULOS IOANNIS	20	20	0,16%
SERIATOS GERASIMOS	20	20	0,16%
OSTALI	40	40	0,33%
Ukupno		12.214	100%

Osnivački kapital Banke je EUR 12.214 hiljada. Akcijski kapital se sastoji od novčanog kapitala i podijeljen je na akcije nominalne vrijednosti 1,00 EUR po akciji.

19 Vanbilansne evidencije

19.1 Vanbilansnu aktivnu i pasivu koja predstavlja potencijalnu obavezu za Banku čine:

U hiljadama EUR	2011.	2010.
Plative garancije	558	551
Odobreni neiskorišćeni krediti	116	212
Ukupno	674	763

19.2 Ostala vanbilansna evidencija

Ostalu vanbilansnu evidenciju čini procijenjena vrijednost kolaterala u iznosu od EUR 32.296 hiljada, iznos otpisanih kredita EUR 304 hiljada i vrijednost suspendovane kamate koja se obračunava u vanbilansu u iznosu od EUR 259 hiljada.

20 Potencijalne obaveze

20.1 Sudski sporovi

Ne postoje sporovi pokrenuti protiv Banke.

Na dan 31.12.2011. godine Banka ne vodi ni jedan parnični postupak u kome se nalazi u ulozi tužioca ili tuženog.

Na dan 31.12.2011. godine, Banka vodi 31 sudski spor u kojima se nalazi u ulozi izvršnog povjerioca u ukupnom iznosu od EUR 563 hiljade.

Na dan 31.12.2011. godine, Banka ima 3 pokrenuta postupka vansudske prodaje nepokretnosti radi naplate potraživanja obezbijedenih hipotekom u ukupnom iznosu od EUR 155 hiljada.

20.2 Ostale potencijalne obaveze

Banka je u toku godine ostvarivala transakcije koje podliježu oporezivanju u skladu sa crnogorskim poreskim zakonima. Iako su ove transakcije pažljivo razmotrene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ostaju eventualni rizici da bi nakon sprovedene kontrole od strane relevantnih poreskih organa moglo doći do utvrđivanja dodatnih poreskih obaveza, što nije od materijalnog značaja za Banku, s obzirom da su svi porezi i doprinosi na zarade, naknade članovima Odbora direktora, dobit, nekretnine, ugovore o djelu, zakup i ostalo, plaćeni na pune iznose po važećim stopama.

21 Događaji poslije datuma bilansa stanja

Nije bilo uskladujućih događaja nakon bilansa stanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Banke na dan 31. decembra 2011. godine.

22

Transakcije sa povezanim licima

U hiljadama EUR	Subordinirani dug	Depoziti po viđenju	Kredit	Garancije	Prihodi od kamata	Rashodi od kamata i nakn	% učešća u kapitalu Banke	Vrijednost učešća u kapitalu Banke	Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	% učešća u kapitalu drugih pravnih lica
RESTIS VIKTOR	1.000						93,3370%	11.400		
ADRIATIC PROPERTIES DOO		327		20						
PAIRAKTARIDIS EMMANOUIL		76					3,7259%	455		
MONT VOYAGE		4	335	3	11					
AD CAPITAL MONTENEGRO		200								
STATHIS PETROS		70					2,2795%	278		
FIRST FINANCIAL HOLDINGS		71	72		4					
UNITED CAPITAL TRUST INC		28					0,0053%	1		
KOTSIKOPOULOS IOANNIS		26					0,1637%	20		
SEVEN X AVIATION		23								
SERIATOS GERASIMOS							0,1637%	20		
SAVELJIĆ TIJANA							0,1228%	15		
GOLDEN ESTATE		14							First Seafront Estate	84%
REDZEPAGIC MIRZA			14				0,0196%	2		
RAMOVIĆ EDIN		1	9				0,0082%	1		
ALEKSIĆ MILUTIN							0,0655%	8		
STAR MEDIA D.O.O. PG		7								
ĐAČIĆ BILJANA							0,0327%	4		
COM TRADE D.O.O.			3							
MEDOJEVIĆ MILINKO							0,0194%	2		
BONEM DOO		2								
NEDA (ČADENOVIĆ) STATHIS							0,0147%	2		
STANKOVIĆ MAJA							0,0095%	1		
DRAGOSLAVIĆ GORANA							0,0082%	1		
STOJANOVIĆ NATASA							0,0082%	1		
VELIMIROVIĆ GORAN		1								
RAMOVIĆ IZEDIN							0,0068%	1		
MILOVIĆ EMILIDA							0,0059%	1		

Banka u okviru kreditnog portfolia ima kredite date radnicima Banke i članovima njihovih porodica u iznosu od EUR 901 hiljadu.

23 UPRAVLJANJE RIZICIMA

Najvažniji rizici kojima je Banka u svom poslovanju izložena su:

- rizik likvidnosti,
- kreditni rizik,
- kamatni rizik,
- devizni rizik,
- operativni rizik,
- rizik zemlje i drugi.

Radi što boljeg praćenja i upravljanja rizicima Banka je dužna da uspostavi adekvatan sistem za upravljanje rizicima koji obuhvata:

- pisane politike i procedure za upravljanje rizicima,
- definisana ovlašćenja i odgovornosti u procesu upravljanja rizicima,
- sistem za redovno izvještavanje i informisanje Odbora direktora i rukovodstva Banke,
- procedure za klasifikaciju aktive i izdvajanje rezervi za potencijalne gubitke po osnovu izloženosti rizicima.

Upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, mjerenje, kontrolisanje i praćenje rizika shodno visini rizičnog profila Banke.

Za primjenu procedura upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni dijelovi koji sprovode i učestvuju u procesu upravljanja rizicima kojima je Banka izložena. Nadležnosti pojedinih organizacionih dijelova u funkciji realizacije upravljanja rizicima utvrđene su pravilnikom organizacije i sistematizacije poslova Banke.

Nadležnosti organa Banke u upravljanju rizicima definisane su zakonskim odredbama i propisima Centralne banke Crne Gore, odlukama Odbora direktora Banke i drugim internim aktima Banke.

24 RIZIK LIKVIDNOSTI

Obezbjedjivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje banke. Banka potrebnu likvidnost obezbjeđuje racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera izmedju likvidne aktive i ukupnih obaveza.

Politikom upravljanja rizikom likvidnosti određuju se načini i postupci za planiranje (predviđanje tokova likvidnosti), redovno provjeravanje trenutnog stanja likvidnosti, kao i preduzimanje mjera za obezbjedenje optimalne likvidnosti banke.

Ciljevi upravljanja likvidnošću su:

1. obezbjedjivanje likvidnosti na kratak i dugi rok;
2. izvršavanje svih dospjelih obaveza ;
3. korišćenje najpovoljnijih izvora sredstava za podmirivanje dospjelih obaveza;
4. poštovanje zakonskih kriterijuma, odnosno standarda, shodno regulativi Centralne banke Crne Gore(u daljem tekstu CBCG), kao i internih kriterijuma i ciljeva definisanih ovom politikom, odnosno drugim dokumentima Banke koji uređuju područje likvidnosti.

Kako bi se postavljeni ciljevi realizovali, Upravljanje likvidnošću podrazumijeva slijedeće aktivnosti:

- identifikaciju postojećeg rizika likvidnosti i rizika likvidnosti koji može proizaći iz novih poslovnih aktivnosti ili proizvoda Banke,
- mjerenje i praćenje rizika likvidnosti, i to na sljedeći način:
 - projektovanjem i praćenjem priliva i odliva novčanih sredstava
 - mjerenjem i praćenjem koncentracije depozita i drugih izvora finansiranja po ročnosti i po klijentima,
 - mjerenjem i praćenjem stepena varijabilnosti depozita,
 - uspostavljanjem i održavanjem adekvatne ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava, u EUR i drugim valutama – GAP analiza,
 - stresnim testiranjem, u cilju utvrđivanja efekata koje promjene internih i eksternih faktora mogu imati na likvidnost Banke,
 - praćenjem potencijalnih obaveza evidentiranim u vanbilansu Banke
 - korišćenjem finansijskih instrumenata za uspostavljanje adekvatne kompozicije sredstava i izvora sredstava, i posebno
 - utvrđivanjem indikatora likvidnosti i njihovim korišćenjem u procesu praćenja likvidnosti Banke.
- održavanje rizika likvidnosti na nivou prihvatljivom za rizični profil Banke,
- izvještavanje i informisanje rukovodstva i Odbora direktora Banke,
- donošenje odgovarajućih procedura vezanih za postupanje u slučaju privremenih i dugoročnih poremećaja likvidnosti.

U cilju održavanja likvidnosti tj. obezbjeđivanja sredstava za potrebe likvidnosti Banci, stoje na raspolaganju sledeći instrumenti:

- unovčavanje likvidnih plasmana banke,
- ponovno ugovaranje ročnosti dospjelih depozita i pribavljanje novih depozita,
- pribavljanje novih kreditnih i depozitnih linija od ino-banaka i osiguravajućih društava,
- kratkoročno zaduživanje na domaćem međubankarskom tržištu,
- korišćenje dijela obavezne rezerve u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore,
- korišćenje kratkoročnih kredita za likvidnost (intra-dnevni i noćni kredit) od strane Centralne banke Crne Gore u skladu sa utvrđenim propisima,
- promjena politike odobravanja kredita komitentima (ograničavanje plasmana) i načina korišćenja,
- dokapitalizacija.

Odgovornost u upravljanju likvidnošću i rizikom likvidnosti Banke, nose sljedeći organi Banke:

- Rukovodstvo Banke,
- Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO),
- Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima,
- Služba upravljanja sredstvima,
- Služba platnog prometa i druge poslovne službe Banke.

24.1 Ročna uskladenost finansijske aktive i finansijskih obaveza Banke na dan 31. decembra 2011. godine je sledeća:

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računski depozita kod depozitnih institucija	6.656	0	0	0	0	0	0	0	6.656
Kreditni i ostala potraživanja	662	0	19	602	732	2.217	6.162	2.904	13.298
HoV koje se drže do dospelja		0	0	84	362	0	0	0	446
Ostala finansijska aktiva uključujući ulaganje u akcije	306	0	0	49	80	149	516	197	1.297
Ukupno :	7.624	0	19	735	1.174	2.366	6.678	3.101	21.697

Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Depoziti	1.756	6	0	7.204	2.187	130	83	240	11.606
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	4	0	0	71	76	154	1.321	1.051	2.677
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	0	1.000	0	1.000
Ostale finansijske obaveze	779	0	0	17	18	34	198	65	1.111
Ukupno :	2.539	6	0	7.292	2.281	318	2.602	1.356	16.394

R A Z L I K A :	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gap dospelja	5.085	-6	19	-6.557	-1.107	2.048	4.076	1.745	5.303
Kumulativni Gap	5.085	5.079	5.098	-1.459	2.566	-518	3.558	5.303	24.712
% od ukupnog izvora sredstava	31,0%	31,0%	31,1%	-8,9%	-15,6%	3,2%	21,7%	32,3%	

25 KREDITNI RIZIK

Izloženost kreditnom riziku, koji se izražava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Banka kontinuirano prati kroz:

- definisanje načela za adekvatno upravljanje procesom odobravanja kredita i kreditnim rizikom,
- obezbjeđivanje doslednosti u vođenju racionalne prakse odobravanja, obezbjeđenja, korišćenja i naplate kredita,
- postavljanje uniformnog kreditnog sistema za cijelu Banku,
- održavanje limita koncentracije kredita po sektorima, djelatnostima, geografskim područjima itd.
- definisanje načela i instrumenata nadzora i kontrole u procesu odobravanja, korišćenja i naplate kredita,
- definisanje procedura i drugih akata potrebnih za obavljanje i kontrolu kreditnih poslova.

Pridržavanjem osnovnih načela Politike želi se postići sledeće:

- primjena istih metoda i načina rada,
- produkcija kvalitetne kreditne dokumentacije,
- kvalitetna kontrola odvijanja poslova,
- upravljanje rizikom plasmana,
- prikupljanje informacija o klijentima i tržištu,
- utvrđivanje namjene kredita, njegove prihvatljivosti i moguće rentabilnosti,
- procjena budućeg poslovanja klijenta,
- procjena rizika/koristi po Banku.

Kreditnim rizikom se dosledno i kontinuirano upravlja optimiziranjem kreditnog portfolija i politikom formiranja rezervacija. Načela kojima se to želi postići su:

- diversifikacija krednih plasmana po djelatnostima,
- diversifikacija klijenata unutar djelatnosti,
- diversifikacija klijenata prema geografskim područjima,
- pojedinačne i grupne granice plasmana,
- disperzija kreditnog rizika u kontekstu rokova dospjeća kreditnih plasmana.

Konačni rezultati ostvarivanja Politike treba da budu rastući *market share* i rast rentabilnosti Banke.

Kreditnim rizikom upravljaju Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima, Kreditni odbor, ALCO komitet i Odbor direktora.

Ovlašćenja i odgovornosti za odobravanje kreditnih plasmana pravnim licima definisana su Procedurom "Analiza, odobrenje i monitoring kreditno rizičnih poslova".

Ovlašćenja i odgovornosti za odobravanje kreditnih plasmana fizičkim licima su definisana odlukama Odbora direktora Banke kojima se definišu kreditni proizvodi za fizička lica.

U 2011. godini Kreditni odbor Banke je organ ovlašćen i nadležan da postupa po zahtjevima Klijenata koji se odnose na pružanje Usluga, koje po svojoj vrijednosti ne prelaze 50 hiljada eura.

U zavisnosti od izloženosti kreditnom riziku Banka vrši klasifikaciju bilansne i vanbilansne aktive i izdvaja potrebne rezerve za kreditne gubitke u skladu sa odredbama Odluke CBCG o minimalnim standarima za upravljanje kreditnim rizikom.

26 TRŽIŠNI RIZICI

Cilj Politike upravljanja tržišnim rizicima Banke je uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja tržišnim rizicima. Politikom se obezbjeđuje:

- identifikacija postojećih tržišnih rizika i tržišnih rizika koji mogu nastati usled afirmacije novih proizvoda ili aktivnosti;
- mjerenje tržišnih rizika kroz uspostavljanje mehanizama za procjenu tržišnih rizika;
- praćenje tržišnih rizika kroz analize stanja, promjena i trendova;
- kontrolisanje tržišnih rizika, upravljanje rizicima adekvatno rizičnom profilu Banke, preko definisanja limita i praćenja uskladenosti poslovanja Banke sa postavljenim limitima;
- definisanje ovlašćenja i odgovornosti u procesu uspostavljanja sistema upravljanja tržišnim rizicima.

Osnovne forme manifestacije tržišnih rizika koje su predmet nadzora i upravljanja od strane Banke, su:

- Pozicijski rizici (cjenovni rizik i rizik kamatne stope),
- Devizni rizik,
- Rizik plasmana,
- Rizik emitenta,
- Rizik druge ugovorne strane i rizik poravnanja.

Tržišnim rizicima upravljaju Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima, Alco komitet i Odbor direktora.

26.1 CJENOVNI RIZIK

Banka nije definisala kao stratešku smjernicu trgovanje pojedinim finansijskim instrumentima, te u tom smislu nema strategiju trgovanja.

Sa razvojem poslovnih aktivnosti u pravcu aktivnog trgovanja finansijskim instrumentima, i to kako vlasničkim i dužničkim, tako i derivatima, Banka će kreirati sopstvenu strategiju trgovanja, i u skladu sa njom adekvatni obuhvat trgovačke knjige, kao i limite pojedinih pozicija u njoj.

U međuvremenu, Banka može trgovati pojedinim finansijskim instrumentima koji po definiciji ulaze u sastav trgovačke knjige, samo uz odobrenje Odbora direktora Banke.

26.2 RIZIK OD PROMJENA KAMATNIH STOPA

Pod rizikom kamatne stope se podrazumjeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka usljed promjena kamatnih stopa.

Banka prati razne izvore ostvarivanja gubitka uslijed promjena kamatnih stopa, pri čemu posebnu pažnju daje riziku neusklađenosti dospjeća, odnosno riziku ponovnog utvrđivanja cijena (*repricing risk*), koji predstavlja izloženost jednakim promjenama kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća, kao i riziku krive prinosa koji predstavlja izloženost nejednakim promjenama kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća.

Banka mjeri izloženost riziku kamatne stope jedanput mjesečno i to primjenom gap analiza, odnosno na bazi ukupne rizikom ponderisane pozicije bankarske knjige Banke. Pri tome, u skladu sa podzakonskim aktima CBCG, Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka.

OSJETLJIVA AKTIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	290					290
Kamatonosne hartije od vrijednosti		84	362			446
Kredit i ostala potraživanja	756	310	885	1.183	10.164	13.298
UKUPNO:	1.046	394	1.247	1.183	10.164	14.034
% od ukupne kamatonosne aktive	7,45%	2,81%	8,89%	8,43%	72,42%	100,00%

OSJETLJIVA PASIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
Kamatonosni depoziti	1.218	7.204	2.187	130	324	11.063
Kamatonosne pozajmice					2.677	2.677
Subordinisani dug i obveznice					1.000	1.000
Ostale osjetljive obaveze					403	403
UKUPNO	1.218	7.204	2.187	130	4.404	15.143
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	8,04%	47,57%	14,44%	0,86%	29,08%	100,00%

RAZLIKA (GAP)	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	UKUPNO
IZNOS GAP - a --						
 Pozitivan/Negativan	-172	-6.810	-940	1.053	5.760	-1.109
Kumulacioni Gap -						
 Pozitivan/Negativan	-172	-6.982	-7.922	-6.869	-1.109	
Kumulativan Gap /						
 Ukupna aktiva	-0,83%	33,50%	-38,01%	-32,96%	-5,32%	

26.3 RIZIK OD PROMJENA KURSEVA VALUTA

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama Banke usled promjene valutnih kurseva i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih pozicija Banke u istoj valuti.

U praćenju izloženosti deviznom riziku, Banka primjenjuje VaR (Value at Risk) model, na bazi istorijskih podataka o kretanju deviznih kurseva.

Banka devizni rizik mjeri i ograničava dnevno i to na agregatnoj osnovi i individualno po valutama.

Mogućnost nastanka rizika po ovom osnovu može se sagledati iz sledećeg pregleda:

DUGE POZICIJE	DINAR	USD	GBP	CHF	OSTALO	UKUPNO
Devizna sredstva		23	4			27
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu						
UKUPNO	0	23	4	0	0	27

KRATKE POZICIJE	DINAR	USD	GBP	CHF	OSTALO	UKUPNO
Obaveze u devizama		27				27
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu						
UKUPNO	0	27	0	0	0	27

NETO POZICIJA	DINAR	USD	GBP	CHF	OSTALO
NETO DUGE (KRATKE) POZICIJE	0	-4	4	0	0
% od osnovnog kapitala	0%	0%	0%	0%	0%

AGREGATNO STANJE U SVIM STRANIM VALUTAMA	0
% od kapitala prve klase	0%

Zvanični devizni kursevi koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra su:

	2011.	2010.
USD	0.7729	0.7530
CHF	0.8226	0.8016
GBP	1.1972	1.1625

26.4 RIZIK PLASMANA

Rizik plasmana predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka usled kašnjenja ili pogoršanja finansijskog stanja finansijske institucije kod koje Banka ima svoje depozite, odnosno sredstva.

U cilju minimizacije izloženosti riziku plasmana Banka vrši kategorizaciju domaćih i stranih banaka, odnosno finansijskih institucija na osnovu:

- rejtinga inostranih banaka utvrđenog od strane priznatih međunarodnih rejting agencija Standard & Poors, Fitch i Moody,
- finansijskog položaja domaćih banaka, na bazi podataka iz posljednjih finansijskih izvještaja domaćih banaka o bilansnoj sumi i kapitalu,

i to minimalno dva puta u toku kalendarske godine, po potrebi i češće, a obavezno prije uspostavljanja kontokorentnih i drugih poslovnih odnosa sa novom bankom ili drugom finansijskom institucijom.

U zavisnosti od kategorizacije domaćih i stranih banaka sa kojima Banka saraduje, Banka ima interno definisane limite izloženosti, i to i u apsolutnom iznosu i kao procenat od sopstvenih sredstava Banke.

27 OPERATIVNI RIZICI

Politikom o upravljanju operativnim rizicima u Banci bliže se utvrđuju standardi i postupci za upravljanje operativnim rizikom, odnosno metode identifikacije, mjerenja, kontrolisanja i praćenje operativnog rizika.

Upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva:

- identifikovanje postojećih izvora operativnog rizika i izvora operativnih rizika koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema ili aktivnosti;
- mjerenje operativnog rizika blagovremenom procjenom tog rizika;
- praćenje operativnih rizika analizama stanja, promjena i trendova izloženosti tom riziku;
- kontrolisanje operativnih rizika kroz održavanje rizika na nivou prihvatljivom za Banku, njegovo smanjenje ili potpuno eliminisanje.

Politikom se propisuje metodologija i način prikupljanja relevantnih podataka potrebnih za upravljanje operativnim rizikom. Nadalje, Politikom se preciznije definišu ovlašćenja i odgovornosti u procesu upravljanja operativnim rizikom, kao i sistem informisanja i izvještavanja Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) i Odbora direktora Banke.

Identifikacija operativnih rizika obuhvata:

- postojanje svijesti o postojanju operativnih rizika od strane menadžmenta Banke,
- formiranje rizične matrice koja uključuje rizike razvrstane po kategorijama događaja i aktivnostima koje mogu imati za rezultat gubitke po ovom osnovu,
- utvrđivanje obima (dejstva) operativnih rizika kroz nivo gubitka kojeg Banka ostvaruje po tom osnovu.

Kvantifikacija operativnog rizika se vrši na osnovu:

- Samoocjenjivanja;

- Definisanja i praćenja ključnih pokazatelja rizika;
- Prikupljanja i evidentiranja podataka o gubicima po osnovu operativnog rizika.

Pored pomenutog metoda identifikacije, mjerenja, kontrolisanja i praćenje operativnih rizika, koji se zasniva na samooocjenjivanju, sastavni dio sistema upravljanja operativnim rizicima u Banci čine i sledeća dokumenta:

- Strategija informacionog sistema i okvir za upravljanje bezbjednošću informacionog sistema,
- Procedura upravljanja rezervnim kopijama podataka, koja obuhvata postupke izrade, smještanja i testiranja rezervnih kopija podataka i restauracije podataka sa rezervnih kopija podataka, kako bi se obezbijedila raspoloživost podataka u slučaju potrebe i omogućio oporavak, odnosno ponovno uspostavljanje vitalnih poslovnih procesa u zahtijevanom vremenu.
- Plan za vanredne situacije u cilju obezbjeđivanja kontinuiranog rada Banke u slučaju nastanka ozbiljnih poremećaja u poslovanju uzrokovanih situacijama koje su van kontrole banke.

Cjelokupan sistem upravljanja operativnim rizicima je u nadležnosti ALCO-a i Odbora direktora Banke, dok je koordinacija procesom upravljanja u nadležnosti Službe za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima.

28 RIZIK ZEMLJE

Rizik zemlje, u smislu odredbi Politike o upravljanju rizikom zemlje, predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent države u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika, i obuhvata:

- političko-ekonomski rizik države, pod kojim se podrazumjeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa države dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj državi;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumjeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta države dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih država u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa države dužnika.

Banka je dužna da mjeri izloženost riziku zemlje za sve zemlje u kojima se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika Banke.

Banka je dužna da u svim slučajevima u kojima zasniva obligacione odnose sa dužnikom izvan Crne Gore utvrdi, van svake sumnje, sledeće činjenice:

- državu porijekla ugovorne strane (dužnika),
- državu porijekla garanta ugovorne strane,
- ukoliko dužnik životnu ili poslovnu aktivnost obavlja u državi različitoj od države porijekla, državu u kojoj isti ostvaruje faktički ili legalni nerezidentni status;
- dugoročni kreditni rejting države sjedišta ili prebilišta dužnika, prema Standard & Poors metodologiji, pri čemu su dužnik i njegov garant izjednačeni po pitanju kriterijuma i primjene Politike.

Banka je dužna da sve zemlje dužnika rangira u jednu od sljedećih rizičnih kategorija:

- nerizične zemlje;
- zemlje niskog rizika;
- zemlje srednjeg rizika;
- zemlje visokog rizika.

Banka utvrđuje maksimalne limite izloženosti riziku zemlje u odnosu na svoja sopstvena sredstva, prema oznaci dugoročnog kreditnog rejtinga države dužnika utvrđenog od strane međunarodno priznate rejting agencije Standard & Poors.

Politikom upravljanja rizikom zemlje se bliže utvrđuju postupci i način upravljanja rizikom zemlje u Banci, kao i metode identifikacije, mjerenje, kontrolisanje i praćenje rizika zemlje i izvještavanje i informisanje organa i rukovodstva Banke o upravljanju rizikom zemlje.

Podgorici, 28. maj 2012. godine

Potpisano u ime First Financial Bank AD, Podgorica

Olga Bogdanović
Glavni izvršni direktor

Kolja Rrcić
Izvršni direktor

Ioannis Kotsikopoulos
Izvršni direktor